

INSPIRERENDE VOORBEELDEN

De Kerk geeft ons regelmatig mensen tot inspirerend voorbeeld. Ze worden dan zalig- of heiligverklaard. Daarmee zegt de Kerk niet dat een heilige geen zondaar is – zondaar zijn we immers allemaal. Maar de Kerk is tot de slotsom gekomen dat iemand heel dicht bij God stond tijdens zijn of haar aardse leven, en dat we er daarom op mogen vertrouwen dat hij/zij in de hemel onze voorspraak kan zijn omdat hij/zij daar ook dicht bij God is. Gemakshalve wordt hierna alleen over hij/hem gesproken, maar daaronder dient uiteraard ook zij/haar te worden verstaan.

Met enige regelmaat komen leden van de OFS een stapje verder in het heiligverklaringsproces. We zullen aan deze mensen een nieuwe rubriek wijden. In deze eerste aflevering wordt kort uiteengezet hoe het heiligverklaringsproces in elkaar zit, zodat in de latere afleveringen direct duidelijk is waar iemand zich op de ladder bevindt.

DE PROCEDURE KENT VIER FASEN

Het begint ermee dat iemand na zijn overlijden plaatselijk informeel vereerd wordt. De bisschop kan dan enkele mensen aanwijzen om te onderzoeken of dat terecht gebeurt. Er wordt bewijs verzameld, getuigen worden gehoord, wat iemand heeft geschreven wordt onderzocht en als er over wonderen wordt gesproken worden deze vermeld. Het geheel wordt verwerkt in een levensbeschrijving. Het gehele pakket wordt, als het onderzoek positief uitvalt, door het bisdom toegezonden aan de Congregatie voor de Heilig- en zaligverklaringsprocessen. In deze fase wordt de heilige in spé dienaar/dienares Gods genoemd.

De congregatie bestudeert het dossier, in het bijzonder de goddelijke (geloof, hoop en liefde) en zedelijke (voorzichtigheid, rechtvaardigheid, sterkte en matigheid) deugden van de persoon in kwestie. Als dit proces positief wordt afgerond, krijgt betrokkene de titel eerbiedwaardig.

Vervolgens wordt onderzocht welke wonderen aan de persoon toegeschreven kunnen worden. Daartoe worden vijf deskundigen, meestal artsen, benoemd die de veronderstelde wonderen onderzoeken. Als tenminste drie van hen tot de conclusie komen dat er sprake is van tenminste één onver-

klare gebeurtenis, wordt het dossier voorgelegd aan een groep theologen, en vervolgens aan een vergadering van bisschoppen en kardinalen. De vergadering brengt advies uit aan de paus. Als de paus van mening is dat er aanleiding is om de persoon zalig te verklaren kan hij dit doen. Meestal gebeurt dit in het Vaticaan, maar de zaligverklaring kan ook elders plaatsvinden. De verering van de zalige wordt formeel alleen toegestaan in een beperkt kader, bijvoorbeeld in een kerkprovincie of een orde of congregatie.

Als na de zaligverklaring nog tenminste één geverifieerd wonder plaatsvindt, kan iemand heilig worden verklaard. Ook dit is een beslissing van de paus. Een heilige wordt bijgeschreven op de heiligenkalender; dit heet de canon van de kerk, vandaar dat de heiligverklaring ook wel canonisatie wordt genoemd. Vanaf dit moment mag de persoon in kwestie wereldwijd worden vereerd.

De hele procedure is zorgvuldig en kan lang duren. Bovendien moeten er mensen zijn die de kosten van de procedure willen dragen. Dit financiële aspect is reden waarom procedures met enige regelmaat in de ijskast verdwijnen. Maar het belangrijkste is, mijns inziens, dat de procedure begint aan de basis. Mensen worden geraakt door iemand en zijn ervan overtuigd dat hij/zij dicht bij God leefde. Al wat daarop volgt is onderzoek of die overtuiging klopt en of op voorspraak van die persoon in kwestie ook na zijn dood wonderen gebeuren.

Een laatste opmerking. Dit hele verhaal gaat over heiligverklaringen, het proces waarin wordt onderzocht of iemand echt heilig was – voor zover wij dat kunnen weten. Het werkelijke aantal heiligen is onnoembaar veel groter dan het aantal mensen dat ook daadwerkelijk heilig verklaard is. Zoveel mensen die ‘onder de radar zijn gebleven’, mensen van wie alleen God de heiligheid kent. En worden wij allen niet opgeroepen om heilig te zijn? Leviticus 19 vers 2 vat het mooi samen: ‘Wees heilig, want Ik, de Heer uw God, ben heilig’.

Mariette Fleur ofs